

SZERKESZTŐI IRODA:
Belkőzpont 21. szám. (Postaépület) hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DIJA:
Világke postán, vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . 16 frt. Negyedévre . . . 4 frt.
Félre . . . 8 frt. Egy hónapra . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepeket követő napokon.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvár, Belkőzpont 21. szám.

A HIRDETÉSI DIJAK

alku után állapították meg. Bélyegdíj minden hirdetés után 80 kr.
Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt nyújt a kiadó-hivatal.

Nyitótéri oszlopok

garmond sora után 20 kr. ártéradó.

Lapunk mai számának tartalma: Az olvasóhoz.
— A számok megszólalnak, iránynézők. Bartha Miklós.
— Politikai hírek. — A segesvári magyarság. — Apponyi Albert beszéde. — Művészet és tudomány. — Társadalmi rovatja. — Mindenféle.

Tárgyak: Három minnedal. Dr. Melst Hugó.
A hétről. Örm és bánat. — Egy élet búne, angol regény.

Az olvasóhoz.

Ha Rómában élénk, bátran állanánk a fórumra, hogy szétvisszük tognakát, föl-tárjuk sebeinket és rámutassunk a gondolatvilágban elért eredményekre. A sebeket becsületes küzdelemben kapjuk — be is hegedtek; a gondolatokat őszinte lelkesedéssel ébresztettük — reméljük tényre is válnak.

Melyek ezen gondolatok?

Az erdélyi kultúr egyet s általa az erdélyi bajok egész sorozatának társadalmi, törvényhozási és kormányzási javítása.

Látható, hogy nemcsak magunkról beszélünk. Ezen a téren érezzük a szolidaritást a kormánypárttal is. Ha külön akarunk az érdemeket választani, ezt mondanók: Mi vagyunk a kormány, a kormány a mi kezünk, mert mi szóba hoztuk, a kormány-part pedig megfogja valósítani.

Rámutatva a tényre, rámutattunk arra, hogy minő szükségletet pótol az „Ellenzék” s vele együtt az egész kolozsvári sajtó. Azon szokatlan helyzetben vagyunk, hogy reklámot csinálunk ellenfeleinknek ép úgy mint magunknak. Hirdetjük, valjuk és a tények naponként tanúságot tesznek melletünk, hogy az erdélyi közönségnek nélkülözhetetlen szüksége van az erdélyi hírlapvilágra. E hírlapok nélkül Erdély néma gyermek. A budapesti sajtó — egyebet nem említve — még az erdélyi kultúr egyetétől is nagyobb öszereget meg nem szavazott.

A ki gondolkodni szeret, levonhatja ebből a következtetéseket egész láncolatát.
„Segíts magadon!” — Ime a nagy igazság. Fogjuk meg a nyelét annak az emeltnek, mely kiemel szomorú helyzetünk-ből. Dolgozzunk! Helyes; de a munkának közvetítőre van szüksége. Manapság a legjobb közvetítő a sajtó; a becsületes, az őszinte, az igazságos és értelmes sajtó.

Mi nem feledkezünk meg soha arról, hogy mivel tartozunk a függetlenségi zászlónak. Alatta állunk és érette harcolunk. De a zászló árnyékába bevonjuk hazánk szorosán vett belügyi érdekeit és Erdély viszonyait is. Viszont a kormány-part lapjai az Ausztriával való közösséget hirdetik mint helyes és ózóra vezető irányt, de hitünk szerint ez nem akadályozhatja a belső fejlődést. Van tehát közös találkozási pontunk; van egy közös mező, a melyet közösen művelünk, szántunk, kapálunk és ter-

ményünk. E közös mező nevében állítjuk, hogy intelligens erdélyi ember nem lehet el erdélyrezi napilap nélkül. Állítjuk, hogy az erdélyi lapok előnye: a közvetlenség, a bajok valódi ismerete és a vidéki jelleg; viszont ránk néve a fővárosi lapok hátránya: az érdeklődés kisebb foka és a helyi viszonyok ismeretének felületessége. A ki egy egész országot fölöl, az nem domboríthatja eléggé ki az egyes részleteket. Hú, igaz és világos tákrót ezen részletről csak mi adhatunk.

Ha hát az erdélyi közönség komolyan akar segíteni önmagán: meg kell ismeretania saját hírlapvilágát, hogy legyen az eszméinek közvetítője, szenvedéseinek föltárája, cselekvéseinek hirdetője és érdekeinek istápolója.

Ez a mi előfizetési fölhívásunk.

Az „ELLENZÉK” szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési föltételeink:

Egész évre . . . 16 frt
Fél évre . . . 8 frt
Negyedévre . . . 4 frt
Egy hónapra . . . 1 frt 50 kr.

A pénzküldemények legőszérűbben postautalványval a lap kiadóhivatalához czimzendők. (Belkőzpont-utca 33. sz. Franklin-nyomda.)

A számok megszólalnak.

A hol forgalom van, ott gazdaság van. A szolid hitel a jólét elsőrendű emeltje. Ma már minden vállalat a más pénzével dolgozik; kez kezét mos; a szolidaritás nagysága kiszámíthatatlan; a pénz összefüggése olyan mint a víztömeg: minden csepp viz, minden forrás, minden kis hegyi patak egy összefüggő egészet alkot a világ oceánjával. Csak a tavak képeznek kivételt; az olyan mezőgazdai tavak, melyeknek nincsen lefolyásuk. Hanem az ilyen tavakban rothadásnak is megy a víz s elposványosodik a levegő. A kinek hite van, annak vagyon van; a kinek hite van, annak kezében van a boldogulás eszköze. Ha földmivelő könnyen áttérhet új meg új gazdasági rendszerekbe; ha iparos, megnövelheti fizlete terjedelmét; ha kereskedő, megbízhatóbb összeköttetésekre tehet szert. Vállalkozási kedv, virágzó gazdasági élet, gyors forgalom csak ott lehetséges, a hol szolid hitel van.

Erdélyben ilyen hitel nincs.

Van takarékpénztári hitel. Váltóra, mely nem a földmivelő számára találtatott föl; rövid lejáratra, mely nincsen arányban a föld termékenységének idő-forgásával. A pénztár három-négy hó-

nap alatt arat évenként három-négy-szer; a földmivelő tizenkét hónap alatt évenként egyszer. Szólt is csak egyszer sajtó, juhot is csak egyszer nyír. De adót sokat fizet, cselédje rosz és drága, a hivatalok nem nagyon külön-sok, a termés nem biztos, a gabonáár hanyatlóban, a szeszipar egyharmadra redukálva — aggodalmas a jelen, kétes a jövő. Válságban élünk; legválságosabb a földmivelő helyzete. Meddig tart a válság, senki sem tudja megmondani. A kinek gazdag beruházása van gulyában, ménésben, sertésben, gépekben — a kinek ereje van várni s átalakítani gazdaságát az új viszonyokhoz: arra nézve rövidebb lesz a válság; de a kinek hiányzik ez az erő, az lépésről lépésre, óvatossága mértékéhez képest lassan vagy gyorsan megy a romlás felé.

E válság — európai; de senki sem érzi oly nagy mértékben, mint az erdélyi földmivelő, a ki bevan ékelve Románia és Magyarország közé. Alig gondolhat ezen olcsón és sokat termelő országok mellett megállható versenyre. Vegyük ide, hogy Románia nemcsak a maga termelvényével konkurál az erdélyi birtokossal, hanem muszáj terményekkel is, melyeknek sok irányú kedvezményt nyújt a Karl Kudvig bahn Galiczián keresztül.

De nemcsak a politico-geográfiai helyzettel küzd Erdély. Küzd azzal is hogy földjének nincsen hitele. Van — mint mondtam a takarékpénztárakról — drága és nem alkalmas. De valódi földhitele nincs. Ha a számokat vesszük vizsgálat alá, megdöbbentő eredményhez jutunk. Olykor a számok a tények értékével bírnak. Hadd beszéljenek!

Az osztrák-magyar banknak (míg csak jelzálog kölcsönről szólván) 1885 végén el van helyezve:

a szorosán vett Magyarországon 59.408,862 frtja
az erdélyi részekben 3.046,692 frtja;

A magyar földhitelintézetnek:
a szorosán vett Magyarországon 129.136,080 frtja
az erdélyi részekben 2.544,800 frtja;

A magyar jelzálog hitelbanknak:
a szorosán vett Magyarországon (együtt a házakkal) 18.198,670 frtja
az erdélyi részekben 1.176,930 frtja;

A kisbirtokosok földhitelintézetének:
a szorosán vett Magyarországon 3.739,250 frtja
az erdélyi részekben 315,750 frtja;

Az osztrák földhitelintézetnek:

a szorosán vett Magyarországon 47.599,556 frtja
az erdélyi részekben 385.170 frtja.

Ime a számok! Az osztrák magyar bank jelzálog kölcsöneinek 5 százaléka, a magyar földhitelintézet 2 százaléka, a magyar jelzáloghitelbank 6 százaléka, az osztrák földhitelintézet 6 tized százalékát adja az erdélyi részeknek. Nem vád ez, amaz intézetek ellen, de feltüntetése a helyzetnek, feltüntetése annak, hogy az erdélyi földmivelő nem élvezti azt a hitelt, a mely jól föl használva, jólletének és vagyonsodásának első rendű kútforrása lehetne. És itt ne essünk abba a tévedésbe, mintha Erdély kisebb területében rejlene a helyzet indokolása. A számok ezen irányban is világosan beszélnek. Tény az, hogy jelzálog kölcsön esik átlag négyszög kilométerenként

a Duna balpartjára 558 frt.
a Duna jobbpartjára 1432 „
a Duna Tisza közé 1324 „
a Tisza jobbpartjára 687 „
a Tisza balpartjára 712 „
a Maros Tisza szögébe 1122 „
végre Erdélyre — 202 „

vagyis nagyjátlagban szólván a szorosán vett Magyarországon földbirtokosra négyszög kilométerenként 972 frt olcsó földhitelt élvez, míg az erdélyi birtokos 202 frtot.

Egészen fölösleges ezt tovább magyarázni. Talajunk silányabb, népünk elmaradottabb, közlekedésünk fejletlenebb, nemzetiségi viszonyaink veszélyesebbek mint az anyaországéi. Ehez járul a hitel hiánya.

És most magyarázza meg nekem valaki, hogy Erdélyben nincsen szükség egy kolozsvári önálló földhitelintézetre.

BARTHA MIKLÓS.

Politikai hírek.

A klegyezi tárgyalások Az osztrák és magyar pénzügyminiszterek képviselői közt a nyerspetroleum vámátételére vonatkozólag Bécsben folytatott tárgyalásokat, ismét eredménytelenül félbeszakították. Sem a nyerspetroleum osztályozására, sem pedig vámátételére nézve nem volt megállapodás létesíthető, sőt még az életbeléptetendő ellenőrzési kezelést tekintetében is forognak fenn eltérések. A tanácskozások a szakelőadók közt a jövő héten folytatandók lesznek, ez által azonban az is kérdésessé vált, hogy a klegyezi tárgyalások véglegzésére a magyar miniszterek mikor fognak Bécsbe mehetni.

A román vármhatóságok egy miniszteri rendelet alapján, a melynek végrehajtása ellen, Ausztria-Magyarország és más hatalmak

felszólaltak, Ausztria-Magyarországból bevitt különféle árukat vegyelemzésnek vetették alá, Mayr báró, bukaresti osztrák magyar követ, a ki felszólalt az ellen kiesszközölte, hogy a román vármhatóságok e hó 19-én kelt körrendelettel a „vegyelemzés abbahagyására” lettek utasítva.

A szerb miniszterválság. Milán király tegnap több órán át tartó tanácskozást folytatott a miniszterválság felett de eredménytelenül. A kabinet-alkotás nehézségeibe ütközött, minthogy a helyzetért senki sem akarta magára vállalni a felelősséget. Mindenütt az új választások kiírását, s a választások eredményéhez képest egy miniszteri pártalakítását kívánják.

A segesvári magyarság.

Segesvár, 1886. márcz. 25.

A magyar nemzeti ébredés újabb korakában, tán sehol nagyobb tevékenység nem nyilvánult, mint a segesvári magyarság körében. Itt nemcsak visszhangra talált mindaz, mit a magyar államiság érdekében kormány vagy társadalom megindított, hanem önmagáért és önmagára is tett.

Állított magyar kaszinót, olvasó könyvtárt; van magyar műkedvelő társulata; rendezett föllérőseket, melyeknek jövedelmei jótékony célokra fordítottak, s a melyeken tartotnak magyar szavaltatok és föllvadások. Egyszóval megtörténik mindaz, mi egy helyen „otthonában” legyen a magyar embernek, kit nemzetiségi polgártársai idegennek néznek saját hazája földjén. Az E. M. K. E. „megyei választmánya” is itt van; tagjainak száma 200 körül van. Vanak főiskolái: Medgyesen, Kapuson, Bükösön, Kóhalmiban. Állami iskolája látogatott; tanítói kara — saját jó indulatból — ingyenes magyarnyelvű tanfolyamot tart fenn, a felnőttek számára az esti órákban, midőn más szórakozik vagy pihen a nap fáradalmait után.

És mindezt létesítette, fenntartja és ápolja egy kis sereg tisztviselői kar, melynek minden tagja átérzi azt, hogy neki magyar polgári és társadalmi elhivatása van, s ha ellenszennel kerül benne saját polgártársa a magyar embert, teremtetit ő önmagában világot, mely szellemi szükségletét — szerény igényeihez képest — kielégíti.

De a műveltebb osztályon kívül, még számos magyar lakosa van Segesvárnak, kiknek, mint kereskedőknek, iparosoknak, segédeknek és cselédeknek is, — más helyek, hol szellemük is némi emelkedettség-re jutson — nincs, mint a templom. S hol virágzó egyházak vannak a lutheránusoknak, rom. katolikusoknak és románoknak is, a magyar két protestáns egyház hívei, (a reformátusok és unitáriusok) mint szellemi idegen, bérlet templomokban hallgatgatják néha-néha felekezeti papjait, s itt gyakorolhatják egyházi szentartásait, s érezhetik egyház tartozásukat, mert hiszen az egyház és a pap azonos, mely minden keresztény felekezetnél összetartja és közvetíti az érintkezést, a társadalom minden osztályai között; s hogy mennyire tartja fenn a nemzeti szellemet, ezt az erdélyi részben elég sajnósan tudjuk és tapasztaljuk.

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA

1886. március 28.

Három minnedal.

(A középírók eredeti szövegei hű fordításban.)

I. Az aszony mintaképe.

Aszony csak akkor van jól öltözve,
Mikor ruhája csupa szerezvény,
Az ő pedig, mely azt körül fogja,
Ne legyen más, mint állandó hűség.
A nyenyek, a melybe burkolódik,
Legyen a színe csak szemérempr;
Kihívó szabást ne mutasson, ne
És szemű illanatlanságot se.

A kit én tisztelok, arra az aszonnyra
Csak ilyen ruhát hordhat, ismert,
Sohas öltözködik ő más modorban, az
Mint melyet nyíltan most kijelentek,
A jó hímű, hogy ékezt el, és
S jó illatot kölcsönöz testének!
Erdőre olyan nagy, hogy benne mindenki
A tisztá aszony mintaképe ismeri.

Az aszony látsza és az ő hallása,
Közös szájának az ő mozgása:
E három legyen egy, hogy sohasem
Messe sértéssel mindat, a mi illem.
Aszonnyak legesélyesebb szava
A tisztaságnak határát ne zavarja;
Féle kárközlök el a durva szótól — oh,
Akkor minden rendjében lesz és jó!

II. Férfi szerelem.

Soha jobbat, soha semmi szebbet se,
Mint egy réza és egy férfi szerelem!

A kis madár danol süri erdőben,
Sokan is diósérgetik azt szőlőben —
De én nem kívánok
S nem is mondom egyebet,
Mint: Jövel te ide hozzám, férfi, akit szeretek;
Lásd, ha itt vagy, keblem biztat tégedet:
Még a nyártól se fog át ő
Irgyolni melegt!

III. Biztonság.

Te az enyém, én a tied,
Ehhez kétség már nem férhet.
Be vagy zárva
A szívembe:
Elvesztett a kulcs belőle —
S fogva maradsz mindörökké.

Közi: Melst Hugó.

A hétről.

Budapest, március 27.

Minden rossz, semmi jó . . . Ez a hét egy hosszú, széles „fekete lap”, melyből bőven jutott volna egy fél esztendőre is. Gyilkosság és öngyilkosság, dráma az utcán, borzalmas föltámadás a halottas házban, szép fiatal lányok titokzatos halála, öreg táblabírók már nem titokzatos halála, sikkasztó honatyának kigolyóztatása, párba egy fiatal és egy öreg ur közt . . . mondják — e többet egy lélekzetvételre?

A szent természet megemberelte magát József napjára, a tavasz beköszöntött s ezuttal úgy látszik visszavonhatatlannul; rügyet hajt fűzfa, keoskeragó, orgonabokor piczi babák szárnyat öltve röpdésnek a nap sugaras levegőben és — dadák karján; már mintha hallanánk is a visszatérő feoske örvendő csicsérgését s mégis ez a tavasz nem a régi tavasz, mikor a természet újra élet test és lélek, s bolyongván a magyar „világáros” utcáinak töm-

kegében, úgy érzem, mintha a mesebeli „fekete város”-ban járnék . . .

Jó Irányi Dániel erkölcsnemesítő egyesületét hányan megmosolyogták s ime „nulla dies sine linea”, — minden nap fölvet egy-egy megdöbbentő jelenséget, mely az öreg urnák ad igazat. A régi jó erkölcsök pusztulóban. Az új nemzedék satnya testében és lelkében. Végre legyen az izetlen élcelődésnek, a malicziózus csipkedéseknek. Ne mondjuk többet, hogy könnyű azoknak az öreg urnáknak erkölcs nemesítő egyesületét csinálni, mikor már nem pezség a vér ereikben ifjonti tüzzel féktelen erővel.

A feketelapra való történetek egymást kergetik s oly örületes sebeséggel, hogy már feledjük ma, a mi tegnap történt. Ma egy borbély legény lelőti a társát, aztán magát, holnap már egy elkészeredett lány ragad pisztolyt a kezébe s az utczán lövöldösködik és lelő — egy ártatlant. (Hogy ennek is borbélynak kellett lenni! Mit vétett a derék borbély ipartestület, hogy a nagy kaszás ily sűrűn s ily erőszakosan szedje áldozatát az ok soraikból?)

Aztán halva találnak puha meleg ágyában egy szép fiatal leányt. Hirtelen halt meg szívszélhűdésben. Miben is halhatna meg egy szép és fiatal leány, ha nem szíve nagy fájdalomában vagy — foszfor mérgezésben?

Az eset — szenzáció. Orvosok kerülnek vád alá, bus, szerelmi regény fel-színre . . .

S hát mi adhatta kezébe a pisztolyt annak a 70 éves öregnek, annak a tisztelőben megőszült táblabírónak, hogy nem győzte bevárni a szépben, talán szendergése közt, meglepi a jólétevé halál? Anyagi gond? testi, lelki fájdalom? Hivatalos mulasztás? Ez vagy az legyen az ok, a jelen-

ség nem sokat nyer vagy veszít szomorú voltában.

S én mindezt, még annak a szerencsétlen honatyának a dolgát is, ki fölszedi honatyá társának az 5 frt 25 kr napszámját, azt elkölti és azért kigolyóztatja párta kebeléből (mit okvetlen követni fog a társadalom kebeléből való kigolyóztatás) nem veszem oly nagyba, mint azt a párosviaskodást, mely e napokban végbement a czinkotai erdőben. Ertem a Luka-Ivánka párbajt. Luka Hontmegyének az ügyésze, Ivánka Zsigmond ugyane megyének egyik legelőkelőbb földbirtokosa, ki 69 éves letérel fiatalos hűvel küzd párta érdekében. A páros viaskodások történetében csaknem magában áll a Luka-Ivánka-féle. A párbajharcosok még sehol Magyarországon nem öltöztek oly éles, élet-halálharoz jelleggel, mint Hontban. Maga az a páros viaskodás is egy élet-halálharoznak készült. A segédnek nap nap után döltek ki az öreg Ivánka oldalra mellől, oly erős föltételeket szabtak a Luka segédjei. Három lövés 15 lépésre! (Hát ez nem gyilkosság még gondolnák is?) Mindenki, a kinek előre tudomása volt arról az affairéről, szorongva gondolt — Ivánkára. Ha már a segédnek egymás után hullanak el, pisztolydurranást se hallva, mi lesz a páros viaskodó felekkel? Bizonyosra vették az öreg Ivánka halálát. Mert, monák élcelődve azok, — a kiknek ilyen pillanatban is jól esik, ha egy szójátékot megereszthetnek.

Luka nem tartozik ama párosviaskodók közé, kik a levegőben lónek — lukat. Aztán sokan fölvetették a kérdést: nincsenek-e Ivánkának — fia? Vannak. És ezek — mondják — mindenképpen igyekeztek a vissztartani édes atyjukat a csaknem bizonyos halálba való rohanástól. De az öreg nem tágitott. Azt mondta a fiainak: nektek gyermekeitek vannak, én öreg ember

vagyok, mindegy ma vagy holnap halok meg, — nem engedem, hogy közoktáztassatok az életet. Az öreg ur hajthatatlan maradt s a páros viaskodás megtörtént: 25 lépés — 5—5 lépés avance! Ivánka lött, nem talált; Luka lött és talált! Am szerencsére és a segédnek diósérgete legyen mondva, a pisztolyban kevés volt a puskapor, a golyó átfuródott az öreg ur potroha fölött a ruhán, egy kissé meghorzsolt a bőrt s erőtellenül pottyant le a — czipőjébe.

Tragodiára voltunk elkészülve s hálá istennek — komédia lett belőle, mire az utolsó felvonás színre került.

Azzal kezdettem tárczámat, hogy: minden jó semmi rossz. Könyvelmü elszólás, mert a mi legmegégyenítőbb, rám nézve épen az — adóhivatal hasznolt meg. Már t. i. a budapesti adóhivatal, mely nem rég adta kétségtelen jelét kedélyes és szellemes voltának. Gondolták az adótsízt urak: örvendeztessük meg az aranyos tollú Jókait, ki annyiszor feledtetve velünk a poros akákat, tabellákat. — feledtettsük el mi is vele, hogy már 60 éves. Pompás eszmé! Az adótsízt pedig csak megmondol valamit s az már végre is van hajtva. Rögtön ráirtak tekinetes Jókai Mór urra, hogy fizeszen 160 forintot (nem régi német értékben) — hadmentességi adó fejében. Nagyot nevetett e furcaságon, a mi Jókaink, fogá a kalamust s visszárt a nagyságos adóhivatalnak: „Fizetek, szivesen fizetek, nem százhaván, de ezerhatvan forintot ha a t. adótsízt urak a 60 évből visszavarázolnak legalább a három X be!”

Elhiszem bízén, de még mi is megfizetnénk, nem ennyit, ezer annyit. Hanem — sajna — a már egyszer lerobott évetek vissza nem adják, épen a mint az egyszer befizetett adót!

Hát annak a „konstatált” ténynek, k

Hogy hát legyen egy hely is, hol mindent tetszése szerint teljesíthesse, az újonnan alakult ref. hitközség, melyet ön-állósá tette s melynek 100 főtől kezdve kepeztetője, Szász Domokos püspökünk, elhatározta, hogy az egyházi alapról nyert segélyből vásárolandó telken, magának egy templomot építsen.

De mert saját erején ezt tehetni kilitása és reménye nincs, egy felhívással gyűjtő ívet bocsátott ki, az egész magyarországi hitközségekhez, melyben adakozásra kéri fel azokat.

De ezen felhívás nemcsak a református magyarokat érdekli; de érdekelni kell mindazokat, felekezeti különbség nélkül, kiknek szívén fekszik az, hogy hol életrevaló magyar társadalom működik, saját állami-ságunk érdekében, segélyezsük azt.

Itt nincs egyébről szó, mint arról, hogy megtartsuk magunknak és tömörítsük azt, mi a miénk oly helyen, mely a székesely szomszédságában, egy oly megyének székhelye, melyben a más nemzetiségek között oly kevés a magyar; s az míg élni akar, tud is élni; mert tudja, hogy neki elhivatása van, a magyar államiság consolidációja körül; s most erre a leghatalmasabb eszközt, az egyházat, ön anyagi erején függetleníteni nem bírja, segélyt kér, mint a sziklát emelő ember, hogy ne engedjük elnyomatni.

Vegye tehát minden magyar ember, a helyéthez hitközségekhez megküldött felhívását, a segélyező ref. egyházakat, úgy, hogy az minden magyar emberhez van intéve; mint nem tekintették őseink a nagy Bethlen Gábor, Boskay és Rákóczyak harcait a protestánsok élén egyének, mint a haza és nemzet függetlenségi harcának; ne tekintsek most is egyének az egyházat, mint a magyar államiság kifejezésének.

Horváth László.

Apponyi Albert gr. beszéde.

A képviselőház márc. 24-iki ülésén.

(Folytatás.)

Ez a különbség, a mely bennünket ezen a téren elválaszt, bennünket, a kik szintúgy, mint önök a magyar államhatalmat hatékonytá tennik akarjuk. Mert ezt a hatalmat egy harmonikus és rendszeres közigazgatási szervezetre akarjuk fektetni, és midőn így az államnak hatalmi eszközökét akarunk kezébe adni, egyszerűségi garanciát is akarunk arra nézve, hogy ezen hatalmi eszközök másra, mint az állam céljaira fel ne használhatók. Önök pedig ezen garanciától irtóznak és az államhatalom megerősítésének módjával nem tudnak mást oda állítani, mint egy rendes közigazgatási szervezetet kívül álló pártifőköt, a kit hivatalos intézkedési hatalommal látnak el. (Élénk helyeslés a bal és szélsőbaloldalon.)

Nagyon sajtáságonak tűnik az fel, t. ház, midőn t. miniszterelnök ur majd nem egy lélekzetben az általam éppen most idézett eszménnyel azt is mondja, hogy szeretné, ha vele szemben oly ellenzék állna, a melytől hatalmát komolyan féltenei kellene, és nem olyan, a melynek szónoka maga is azt mondja, hogy tőle bizony nincs oka tartani. (Halljuk! Halljuk! a baloldalon.)

En t. ház, a t. miniszterelnök urnak hatalmi öntudatából eredő ezen kérdését ellenfeleink igazi vagy állítólagos gyengeségével az aesthetika szempontjából nem kívánom bírálta alá venni. (Élénk hosszas helyeslés és tetszés a bal és szélsőbaloldalon.) Azt sem kívánom elbírálni, hogy ezen igazi vagy vélt gyengeség mennyiben tudható be esetleg a mi gyarlóságunknak, fogyat-

kozásainknak; mert én e tekintetben önök magamat és édes mindnyájunkat illetékes elfogulatlan bírákúl nem ismerhetem el, — és bocsássanak meg, nem ismerhetem el, — elfogulatlan bírákúl azokat sem, a kik mint ellenfelek velünk szembe ülnek: a legkevésbé fogadtam meg pedig elfogulatlan bírákúl azokat, a kik a mi sorainkból a tulajdonra mentek. (Élénk derűtlenség és helyeslés, a bal és szélsőbaloldalon.)

Ámbár azok a t. képviselő urak, a kik egytől egytől nem akarom ezen politikai pártváltoztatást bírálat alá venni, vagy annak indokait kutatni, erre nekem nincs jogom, mondom, ámbár azon t. képviselő urak valahányszor, néha több hével, mint szerencsésen ebbeli lépésüket indokolni kívánják, soha és azt közzé nem nekik a t. tulajdon, sohasem azzal indokolják, hogy a kormány politikájának jó és üdvös voltát meggyarazzák, hanem indokolják azt, hogy az ellenzék igazi állítólagos hibáit festik le. (Élénk helyeslés és derűtlenség a bal és szélső baloldalon.)

Pedig t. ház, ha mindaz, a mit ők e tekintetben elmondanak, igaz is volna — a mithogy meggyőződéssem és saját tapasztalatom szerint nem áll, ha mindaz igaz is volna, az legkevesebb annak indoklását szolgálhatna, hogy sorainkat elhagyták, de sehogyan sem annak indoklását, hogy azon párt sorainak foglaltak helyet és a kormány politikáját fogadták el, mely politikában semmi sem változott azon időközben, melynek első részét padjainkon, másik részét pedig ott töltötték el. (Élénk helyeslés. Derűtlenség a bal és szélső baloldalon.)

De az utóvégre egyéni fellogás dolga, és a mennyiben ebben igen a kétes értékű bók rejlik a t. tulajdon iránt, végezzem velők maga a tulajdon. (Derűtlenség helyeslés a bal és szélső baloldalon.)

De gyakrabban és így a tegnapi napon is megpróbálták az ellenzéknek a kormányra nézve veszélytelen voltát az ellenzék hibáival indokolni az ellenzék gyengeségének okait magában az ellenzékben keresni, s ámbár mint mondtam, bíról önmagamat nem ismerem el, mert bíró a nemzet közvéleménye (Ugy van! a jobboldalon.) de éppen a nemzet közvéleménye előtt ellenfeleim megértelme is a védelemre szükségessékel felhozni magamat jogosítottak tartom. (Halljuk! Halljuk!)

Az egyik legfőbb kifogás, mely az ellenzékkel történt elválás a tegnapi napon indokoltatott, az volt, hogy ez az ellenzék éveken át nem tudott önmagával megállapodásra jutni, s hogy ennek következtében kénytelen folytonosan változtatni álláspontját, hogy egész eljárása, parlamenti szereplése merő kipekedés-kapkodás. (Felkiáltások a jobb oldalon: Ugy is van! Halljuk! Halljuk! a baloldalon.)

Hát t. ház, annyit elismerem, hogy a mi pártviszonyaink — a t. függetlenségi párttól eltekintve, nem teljesen egységesek alapon állnak; de ez így van, vajon kit illet e tekintetben első sorban a felelősség? (Halljuk! Halljuk!) És hol kell a gyógyítást megkezdeni? Vajon nem a kormányzat és a kormányzó többség nyomja-e reánk és az egész eposztára a maga belyégét? És vajon méltányos és igazságos követelés-e az, hogy addig, míg az a tényező, a mely hivatva van a zászlót előre vinni, a mely hivatva van a nemzet törvényhozási és politikai tevékenységének irányát meghatározni és kitűzni, míg ez a tényező egy kényelmes opportunizmusnak bő köpenye alá mindenféle hatalmi támaszt maga körül csoportosítani képes, igazságos-e azt követelni, hogy a kisebbség, az ellenzék állítson fel a maga körében bizonyos tantételeket és excommunicáljon mindenkit, aki azokhoz föltétlenül nem alkalmazkodik? (Ugy van! Ugy van! balfelől.)

En t. ház, addig míg önök meg nem győznek arról, hogy pl. Láng Lajos és Andrássy Manó gr. képviselő urak természetesen szívesen egy párthoz tartoznak; (Élénk derűtlenség a bal és szélső baloldalon) addig míg önök meg nem győznek arról, hogy az elvi álláspontnak teljesen identikus volta tartja egy párt sorában Chorin Ferenc és Rossival István képviselő urakat (Élénk tetszés, helyeslés és éljenzés a bal és szélső baloldalon) mondom addig és ezeket a példákat szaporíthatnám majdnem a végtelenségig — addig — mondom — a tulajdonnak az a szemrehányása, hogy az ellenzék sorában minden egyének teljes homogenitása hiányzik, rá megvallom a comicum azon legmagasabb benyomását teszi, melyet Láng Lajos t. képviselőtársam ma reánk alkalmazni kívánt.

Igy állana a dolog t. ház, hogy ha az egymás mellé került elemeket csak egész felületesen aszerint vizsgáljuk, amit róluk feltetni lehet. De most t. ház, vizsgáljuk a tényeket. A t. kormány 1875-ben átvette a kormányzatot anélkül, hogy az általa képviselt irányra nézve az ország elé határozott nyilatkozattal lépett volna, és került határozott nyilatkozattal e tekintetben mindig a választások előtt. Minden momentumos nyilatkozat a választás után szorított történni. (Ugy van! balfelől.) Hisz az utolsó választás után is tapasztaltuk azt, hogy a híres nagyváradi beszédben a t. miniszterelnök ur egy oly programpontra, mely pedig a választó közönségnek jogait direkt és mélyen érinti, t. i. a mandatum 5 éves meghosszabbításával, nem a választások előtt, hanem a választás után lépett ki a közönség elé avval a jellemző indoklással, hogy ő nem akart előzetes nyilatkozat által a választások menetét befolyást nyerni. (Élénk derűtlenség balfelől.) Bocsánatot kérek t. ház, ebben az országban úgy látszik a feje tetejére van állítva minden fogalom. Mert hiszen a befolyás gyakorlásának, az a legitimebb, sőt kötelességszerű módja, hogy az, ki a kormány feje a választások előtt mondja a választóközönségnek, hogy erre töreksem, ebben támogatásokat, ha teszik, (Ugy van! balfelől.) vagy ezért vonjátok meg támogatásokat, ha nem teszik. (Ugy van! balfelől.) Hogy ettől szemérmesen visszarettenjen a t. miniszterelnök ur, de ennek pótlására azután hivatalos függésnek és befolyásolásnak minden illegitim módját felhasználja t. ház, ha ez is parlamentarizmus, ha ez is szabadelvű kormányzás és szabadelvű alkotmánypraxis (Ugy van! Ugy van! balfelől.) akkor megvallom, hogy az én fogalmaim zavarodtak meg teljesen, és velem együtt mindazon gyakorlati és tudományos államférfiak és tudósok fogalmi (Ugy van! balfelől.) a kik a parlamentarizmust az eszmék harcza színterének és a választásokat a kormány irányzatát fölött döntő hatással tekintik, vagy áll ez, amit előbb mondtam, hogy manapság ezen országban minden parlamentarizmus és alkotmányos fogalom, feje tetejére van állítva. (Ugy van! Ugy van! balfelől.)

De t. ház, a kormány és pártja azt mondják, hogy a saját irányzataira nézve nem teljesített programmadást helyettesíti a hosszas, most már 10 évi kormányzatnak tényei által. (Halljuk! Halljuk!) Legyen szabad ezzel, t. ház, szembeállítanom azt, hogy mögöttünk, a kik a háznak ezen padjain ülünk, is van néhány évi elénkírt múlt, és hogy a mi tevékenységünk irányza ezen ellenzék múltján összevetett tényezőiből elég érthetően kidomorodik. (Élénk tetszés balfelől.) Állítsuk csak szembe a kölcsönös leszámolás végett azt, a mi a kormány és pártja részéről, és azt ami, ami részünkről történt. (Halljuk! Halljuk!)

A kormány azon feladatának teljesítésében, a melynek czímén a kormány gyep-

lőit kezébe vette a pénzügyek rendezésének terén oscillál majdnem évről-évre két politika közt. (Halljuk! Halljuk!)

A pénzügyi bizottság jelentéséből ez igen érdekesen volna összeállítható, hogyha valaki azt a fáradságot venné ezeket egy kötetbe szedve kiadni. Hol a rideg takaréksággal, hol pedig a szükségnek korlátain túlereszkedő beruházási politika váltakozik egymást (Ugy van! balfelől.) Sem az egyik sem a másik irányban nem találkoznak következetesen keresztül vitt rendszerrel. (Ugy van! balfelől.) A kormány párt pénzügyi kapacitásai egyre azt hirdetik, hogy pénzügyeink egyensúlyának helyreállítására a leghatékosabb, és legelőkelőbb eszközök az, hogy fogyasztási adókban rejlő forrásunkat kellően kihasználjuk.

Es most már másodikban van a kormány azon helyzetben, hogy a monarchia másik államával pénzügyi egyezményt kötöskön, s azon követelők fenntartásától, hogy fogyasztási adógyeinket függetlenítsük, a mi nélkül pedig ezen jövedelmi forrás kihasználása lehetetlen, mindannyiszor visszaretten, és azt soha erősen kezében nem veszi (Ugy van! balfelől.) A kormány ugyanazon egy kérdés megoldása körül egymást után az opportunizmus követelményei szerint a legdiametralisabban ellenkező álláspontokat tudja elfoglalni. (Ugy van! balfelől.) Elénkbe hoz egy nagy alkotmányi kérdést, a főrendiház reformját, de elénk állítja azt úgy, hogy conceptiója szerint az egész főrendiházat elakarja önteni miniszteri hatalmának kinevezett képviselőivel. Mízt az álláspontot nem helyeselhetjük. De utóvégre is álláspont. Ez az álláspont a főrendiházban nem lévén érvényesíthető, ugyan ezen kormány az ezzel diametraliter ellentétes olygarobikus álláspont elfogadását ajánlja a képviselőháznak és azt szerencsésen keresztül is vitta.

A közigazgatási kérdések terén tett tapogatózásaiban, hol az európai államnak fogalmához közeledek, a mennyiben behozza a qualificatiót, a pénzügyi bíróságot és a csendőrséget, hol pedig ennek tetejébe egyszerűen elénkbe áll egy nem magyar, hanem gyökeresen ázsiai intézménynek tervezetével, mint a minő az itt contemplált új főispáni hatalom. (Ugy van! Ugy van! balfelől.)

(Vége köv.)

Tudomány és művészet.

Színház és Zene-Conservatorium.

Kolozsvár e két pár excellence kultur-intézetét illetőleg van egy pár szavunk. Kezd már a körműnkre égni a gyertya, s az előbbi obscurus dolgok napfényre hozatalával tovább nem szabad késnünk.

A dolgok pedig így állanak:

Van Kolozsvárnak az 1819-ik év óta, tehát immár 67 esztendeje egy nyilvános zene-intézet, melynek neve: Zene-Conservatorium, van ezek kívül egy nem sok évvel fiatalabb másik kultur-intézet, melynek neve: nemzeti színház.

A föld kerekéségén minden élő ember szentül meg kell győződve legyen arról, hogy e két intézet teljes szolidaritásban áll egymással. Mindkettő a művészetek oltárain áldoz, mindkettő a színpadon hivatva az emberben fejleszteni, mindkettő a civilizáció követelménye, mindkettő nevel és tanít nagyon is egyforma irányban. Hát a ki erről a lenni kellett szolidaritásról meggyőződve van: az rendkívüli módon csatlakozik.

Es ennek a felfordult világnak nem is oly régi a kelete, csak egy néhány éve.

Miért? Hogyan? Fejtse meg gróf Esterházy Kálmán intendáns ur, a művésztől híres főúr. Mi ezáltal elmondandó mását, a következtetéseket vonja majd szíves olvasó maga.

A zene-conservatorium legutóbbi letűtő újraszerveztetése óta (1881) kizárólag ugynevezett: házi — hangversenyek évenként rendez nagy zenekari (filharmonikus) hangversenyeket. Az utolsó két év mutatta be a hangversenyek kapcsán a neköltészet két remekét: Haydn „Terzetto”, s Mendelssohn „Első walpurgis éjszaka”-ját.

S így is van ez helyén.

Többször elmondtuk mi is, lapunk ink is, hogy a nagyon szép színpad, zenét városunkban egyedül a conservatorium van hivatva művelni. Hivatva van, kellő szakképzettség felett rendezési vezetésnél, mert egyedül neki lehet minden tőle teljese zene- és ének-kar állítani, mert végül a kivitelhez ereje, ideje, tehetsége csak neki van. De kötelező ez. Előírják alapszabályai világosan.

Ugy van azonban a conservatoriumnál is, mint mindenütt az életben. Ezért tervez, Isten végez. A jelen esetben: Farkas Odón tervez, gr. Esterházy Kálmán végez.

Am lebbentsük egy kissé csak a fátyolt.

A folyó szezónra, még a múlt év végén megállapította a conservatorium az új hangversenyek programját. Három filharmonikus hangverseny tervezett, ezek egyiken ismét a zene-költészet egyik gőggye Schumann „Eden és Peri” oratoriuma, próbák még a múlt év október haván szorgalommal folytak is.

Az úgy kezdett éretti lenni. Az állásig deputációt indít gr. Esterházy Kálmán intendáns urhoz, adja át (korántsem ingam — a mi egyébiránt szintén elvárható lehetne — de meghatározott díjért) a színpadot, oly napon, midőn előadás egy sem ne. Az intendáns ur így — de hallgat. deputatit követi átírat. Az intendáns most már nem is így — de hallgat.

A dolog utóljára is oda lyukad ki, hogy a zene conservatorium kénytelen hangversenyét megtartani a vén redontában, régen nem lehetett az előadás feladata, s folyton csak deputatitokat küldözgetett, iratokat firkalgasson.

Ez a színház nyitva áll mindenki előtt és rangú költő-táncosok, japán komédiások, csepürágók, kényeslők, színpadigató művészeket, feltűnni vigye be-tületek, egyletecskéi számára, sőt akár — mint tegnap — midőn a katonaság ad koncertet: de hogy elősegítse a hivatásának megfelelő tudós és akadémikus, olyan nincs!

Az intendáns ur elkövette a katonai közönséggel szemben azt az — oratoriatlanúságot, hogy egyelőre lehetetlen volt a conservatoriumnak a „Paradiseum Peri” oratorium előadását.

Majd előjön Csóka ur, átadja a színpadot a remekműt még is csak színpadon állhat. Várunk hát.

Ezek után azonban néhány szó a 6 méltóságához intéznünk:

1) Mivel tudja indokolni ezen gyűlölködést a zene-conservatoriummal, melynek eme kitűnő vezetése alatt álló kultur-intézetével szemben

2) Akar-e és tud-e befolyással lenni hatni, hogy a színházi karnagy, ez intézet törekvéseivel szemben gátokat vessen?

3. A zene-művészet nagyobb emeléséértől hajlandó lesz-e továbbra is

nem körül, hogy Magyarországon nincs ez nem is volt soha és sehol — kholera? Erre természetesen a nyájas olvasók uníson az kiáltják: nem igaz, hogy nem volt. Igen, de csak — magunkban, külön-külön. Mióta Korányi Frigyes konstátálta, hogy Gödöllőn és Pécelen soha, de sohasem volt kholera (Pécelen szép birtoka van a tanár urnak), az egész Magyarország — nyilatkozik, hogy itt sem volt, ott sem volt, hozzátárja a városi urak bátran az életüket és — pénzüket, mert a mi községünkben, — így szól a sok közül egy hang Erdőhármáról — míg 1848-ban, 1866-ban és sok más években a szomszéd Kurtafalván, Hosszufalván, Szárazpatakon, Nedecspatakon, Kutyabogason és Piripócon stb. stb. féltelenül dühöngött a kholera, nálunk még a kis ujsa se görbült be senkinek. . . . Az ám, csak hogy erre aztán Kurtafalva, Hosszufalva és a többi mind nyilatkozik ismét meghazudtolván Erdőhármát.

S ez így megy nap-nap után. Konstátáljuk szerencsésen, hogy Magyarország kholera mentes, most már csak várjuk, hogy mikor fog ide hurezolkodni az egész világ. Székely Huszár.

Öröm és bánat.

— Francziából. —

(Folytatás.)

— Fiatal ember, ön az életével játszik, figyelmezteté őt az öreg munkás, bogos kezét a tiszt karjára téve: ki tudja, azóta a gyermek meg is fulhatott a füst által?

Alfréd egy perczig vonakodott, aztán sapkáját jobban fejébe nyomva:

— Az Isten oltalmába ajánlom ma-

gam! mondá; ha megmenthető lesz, megmentem!

— És gyorsan mászott fel a létrán.

— Szálljon le hadnagy uram, kiáltá utánna még utóljára a vén tüzlőt; nem hallja a fedél reccogását? előbb-utóbb az ön vállaira eshetik. . . Mégis megy; ez már bátor fiatal ember, folytatá. Tudja az Isten, de ha gyermekeim nem lettek volna, most nem engedném meg, hogy az a fiatal ember oda felmenjen.

A tömeg az Alfréd felmászását a legnagyobb érdekléssel nézte. Látták, midőn az utolsó fokot elérve, felegyenesedett; két kézzel megfogta az ablak keresztjét és eltűnt egy füst gomolyába.

— Keresni kell valahol egy hosszabb létrát, hogy a leszállásat megkönnyebbítsük, parancsolá az öreg tüzlőt; de hamar, mert ha valaki megérdemli, hogy vele foglalkozunk, úgy bizonyára ez a fiatal ember, ki mindnyájunknak egy pompás lecskét ad a bátorságból.

Többen készültek az öregnek engedelmeskedni, abban a perczen sebesen futva jön egy asszony, ki tudtára adja a bámuló tömegnek, hogy a gyermek semmi veszélyben sem forgott, mert egy szomszéd a gyermeket, anyja tudta nélkül, magához vitte és így mindnyáján csalatkoztak, azt hívták, hogy a gyermek a másodemeleti lakásban felejtődött.

Ez a hír szájról-szájra járt és éles hangok kiabáltak, hogy:

— Szálljon le! a gyermeket megkap-

Hiában volt minden lármá, minden kiabálás, mindenki szorult szívvel azt hitte, hogy vége van a szegény fiatal embernek. Végre előkerült, kísértve a lángok által; a tömeg vissza fojtott lélegzettel, látta őt belefogózkodni az ablak keresztjébe, keresvén lábával a létrát. „Tartsa magát jól meg, hadnagy uram! tartsa magát erősen, kiáltotta az öreg tüzlőt, egyperczig, csak egy perczig. Ide, mondom nektek, állítsátok fel a létrát hamar! hamar!”

De mielőtt ez a parancs kihivható lett volna, egy tompa zaj volt hallható: A szerencsétlen fiatal ember lezuhant a kövezetre.

Megvakitva a füst által, nem találta meg lábával elég hamar a rövid létrát, és össze égett kezei kénytelenek voltak a már félig megvörösödött kereszt vasat ele-resteni.

Összezuva, vérezve, de még élve fel-emelték szegényt és rögtön a kórházba szállították.

Pajtásai csak akkor tudták meg a borzasztó eseményt, midőn a tűz már localizálva volt. A legnagyobb fájdalommal arczukon, siettek felkeresni a szerencsétlen tisztet. Még beszélt hozzájuk, de midőn pajtásaitól bucsuzódott, nem egy öreg ösbajszú százados könnyezte meg.

Az első szavai azok voltak, hogy anyját és testvérét kívánja látni. Két óra múlva, e szomorú véletlen után, a kórház tábori papja kocsibaült, de előbb a szavakat intézte a haldoklóhoz:

„Kedves barátom, ha az isten úgy

akarja, ön nem hagyja e világot el addig, míg azokat nem látja, kiket ön szeret.”

„Uram, mondá a nemes pap a törzsorvoshoz, ki Alfrédot kezelte; kegyetlennek találom e derék fiatal ember anyját levél által tudósítani. Magam utazom oda, az ezredes ur fölszólítására — ki a legnagyobb érdekléssel viseltetik a fiatal Dubrissean iránt.

Remélhető hogy onnan vissza jöve még életben találhatom őt?

Hány mérföld távolságra van az a város, tiszteltes uram? kérdé a törzsorvos.

— Huszonnégy mérföldnyire.

— Jól van, most éjjel van nemsokára, váltott lovakkal ön 8—9 órakor ott lesz, vissza indul tíz órakor, itt lesz tova hét óra felé. Sietni kell nagyon, hogy megérkezék ide.

— De hát bizonyos-e abban hogy addig élni fog?

— Szerencsétlenségére azt hiszem igen, de azt bizonyosan mondhatom, hogy a jövő éjszakát nem fogja túlélni.

(Vége köv.)

Egy élet büne.

A Dóra szerzőjétől.

Fordította: Amica.

XLV.

(Folytatás.)

(62)

Leveletem Londonban tettem a postára, hogy ne láttassam e dologba vegyülve lenni. Távollétemnek legnagyobb részét Livornóban töltöttem; a gyermek elutazására tettem meg az előkészületeket.

Biztosítom kegyedet, hogy midőn újra láttam, élt és jól érezté magát; a jó fedélzetén állott, s nevetve ránta a szét felém. És arról is biztosítom, hogy a leg jobb magaviseletű volt, mint a mi nekünk itthon láttam. Bátyám nagyon jó ember, s a fiút jól fogja nevelni. Ha a titkosírás talán a dologban, azt ő egy másnak gyanítja, mint mi a való. Aztán látni képzelteti, hogy a gyermek a Neslie fia, de azt, hogy Lancewood köze, nem tudja. A lapokban megjelent hírdetéseket és jutalmakat, melyek ember figyelmét magukra vonták, olvastam.

Vivien hallgatva állott, a gyönyörű virágfüzérrel befutott parkányra támaszkodva; hirtelen felemelte arcaát a szívére.

— Nekem nem volt szándékom, hogy ön azt tegye, amit tett, mondá kor nap a szegény és bánat örülttől de esküszöm, hogy amit mondtam gondoltam meg, és nem értettem másként.

— És nem álmotam, hogy ön mon fog.

Gérárd szomorúan nézett rá. — Érttem, mondá. Akkor kegyetlenre képesnek érezté magát: de megbánta.

— Később nem gondoltam róla, szolt a leány. Gérárd, egyam ég, el kábult.

— Elfelejtettem, hogy akartam a fiú távozását vagy nem. Sőt azt sem tudom, hogy busnitam-e utánna, vagy sem. Csak arra emlékszem, hogy bármint gondoltam, minthogy Lancewood mellől kezebe jussom.

— Gérárd arca kiderült.

— Talán mégis mindent megmondottam.

tányolni Beethoven avval, hogy műveiből pizulási koncerteket rendez?

4. Kötelezőségnek véli-e a színházi karmestert ezentúlra oda utasítani, hogy igyekezzék a színházban előadásra kerülő darabok jobb betanítására fordítani gondot s nem pedig hangverseny szánpróbálatásokkal pazarolni idejét.

5. Összegeztethetőnek véli-e egyáltalán eljárását állásával akkor, — midőn a valódi komoly művészet fejlődésének gátot vetni törekszik, s segédkezést nyújt a hasonló akaratoknak?

Választ nem kérünk, de elvárjuk, hogy szavak helyett tények fognak bizonyítani.

Marcató.

* A nemzeti színház intendanturája a következő értesítés közlésére kérte fel lapunkat: „Érdekes vendégek lesznek színházunknak még e héten. 30-án, kedden este kezd meg vendégzsempelését Müller Katinka k. a. a budapesti kir. opera magán táncosnője, Dobler Józsa k. a. szintén az opera táncosnője kíséretében. Ugyanez estén lép föl először Pichler Juszán k. a. coloratur énekesnő is, a „Scip Galathée” operettében. Ez érdekes előadásra, mely bérletszínházban tartatik, már hétfőn válhatók a jegyek.”

* Julius Caesar Shakspeare történelmi tragédiája került ma színpadra Csiky László jutalmánál. A ház csak félig volt meg, bár bérlet volt. Nem csoda. A folytonos jutalomjáték és bérletszínház úgy kimerítette közönségünket, hogy már az is elismerésre méltó, ha azok elmennek egy Shakspeare-i előadásra, kik bérletköltségéért ugyancsak kénytelenek a színházba menni.

Különben a mai előadásról csak jót írhatunk. Igen gondosan volt rendezve, mint ahogy ezt E. Kovács Gyulától megszoktuk. Egyébíránt játékaiban is az alkotása volt az est legkiemelkedőbb szerepe. Antonius E. Kovács Gyulának kiváló Shakspeare-i szerepe, mely méltán sorakozik a többiek mellé. Ma is bevégzett művészettel játszta szerepét s különösen a Caesar holtteste felett tartott pártatlan beszéddel ezuttal is megragadó hatást gyakorolt.

De a többi szereplők is sok igyekezetet fejtettek ki, különösen Szentgyörgyi (Caesar), Csiky László (Brutus), akit mint jutalmazott a közönség igen szívesen hosszabb táppal és koszorúkkal fogadott; továbbá Medgyesszai Evelin (Portia), Csiky Katalin (Calpurnia), Hegedűs (Metellus) és Vándor (Caesarius).

— Aradon Rónaszékin, színházunk operett-primadonnája, mint ottani lapok írják, rendkívüli sikerrel vendégzsempelt. Eddig négy darabban lépett föl (Rip van Winkle, Páros bugyellár, Koldusdiák, Vadgamb) mindig zsúfolt házak előtt. Rónaszékin régi kedvence az aradi közönségnek s így nem csoda, hogy vendégzsempelése valóságos tüntetés között folyt le s a tapsnak, kihívásnak végezhessen nem volt minden fölépésekor. Az aradi lapok is egész áradozással írnak a vendégről, kinek ma este volt kitűnő utolsó fellépése és jutalmajátéka a Gascogne-i nemesben.

nem eslekedtem kellemetlen dolgot kegyed előtt? mondá. Ne felelj, hogy kegyedért örömmel meghalnék, s hogy inkább választanám a halált, minthogy ellenére tegyek. Vivien szomorú merengő tekintettel nézett rá, de a Gerárd szavainak az értelme elvesztett előtte.

— Neslie kisasszony, mindent helyre lehet hozni, mondá Gerárd. Csak egy szava kerül, s minden úgy lesz, mint volt régen. Rögtön indulok ameríkába s visszahozom a fiát. Azt fogom mondani, hogy cigányok vagy csavargók lopták el. Olyan kártevőnek gondolok ki, a mi az igazságnak minden látszatával bírjon. Azt mondom, hogy azon jutalomért lopták el, melyet hitelt, hogy érte igényt fognak. Lady Neslie annyira örülne, ha vissza kaphatná a fiát, hogy a lopás bűnét is szívesen megbocsátaná. Azt mondanám, hogy a kik a gyermekeket elvették, azt várják, hogy mielőtt visszajárnak teljes bocsánatot nyerjenek. Bizzék bennem, a hogy eltávolítását meg tudtam tenni, utat és módot találok rá, hogy visszahozzam. Kisasszony most minden a kegyed akaratától függ.

Azon a napon, midőn öhajását fejezte ki, hogy a gyermektől megszabaduljon, megmondott neki, hogy elvisehelhetetlennek látszó bosszúság befolyása alatt volt; de később megbánta azt, amit akkor mondott; de most van ideje a megmondokozásra, és én kezei közé teszem a dolgot. Ha azt mondja, hogy „Igen” úgy rögtön visszahozom a fiát; ha azt mondja, hogy „Nem,” akkor ott hagyom a hol van. Tehát határozzon.

Vivien, kezét összekulcsolva mozdulatlanul állott, hallotta Greston ur papirosának a zörgését, hallotta a szóköt-kut vizének halk csörgését, s az estéli szellő szelid susogását; és úgy tetszett, mintha minden az ő körül kivül esnék, egyedül volt rejtőnös elhatározásával maga előtt, egyedül volt az a titokkal, mely majd megölte. Mit legyen. Igen, mondogja s lássa a multat régi borzalmával megújulni, lássa Miladit a rendi kísértéssel visszatérni, lássa a zomlalt, pusztulást, tivornyát, sőt a szegényt is Lancewoodba meghonosulni, lássa a vándor komédiánsok gyermekét urnak s gardának? Vagy Nemet mondogja, s Lancewood régi becsületét lássa megújulni? Igen mondogja, és megvegye az által saját lelke nyugalmát, ha bár Lancewood lenne az ara? Vagy Nemet, s lemondjon a lelki nyugalmáról örökre?

(Folyt. követ.)

A táviratok rovatja.

Budapest, március 27.

A kolozsvári földhitelintézet érdekében ma délután nyújtotta át az erdélyi képviselők küldöttsége a memorandumot ünnepélyesen Tisza miniszterelnöknek és Szapáry pénzügyminiszternek. A küldöttséget br. Kemény János vezette s a következő tagokból állott; br. Huszár, Horváth Gyula, Elekes Gy. Bartha Miklós, Ullman Sándor, Szathmáry György, Vizsoly Gusztáv, Lukács László és Bauszner Guidó.

Mindkét miniszter megígérte az ügy támogatását a lehetőség határai között.

Budapest, márc. 27. (Az Ellenzék ered. táv.) Az a hír, hogy Szilágyi Dező belép a kormányba, még egyre tartja magát, csak hogy most már nem az igazságügyi, hanem a belügyi tárczával hozzak kapcsolatba. Iri szerint Szilágyi akkor lép be a kabinetbe, ha a választási visszaélések megállításáról szóló törvényjavaslatot beterjesztik, s ezen a törvényjavaslaton már dolgoznak is a miniszteriumban.

Budapest, márc. 27. (Az Ellenzék ered. táv.) Jó forrásból vett értesülés szerint a bukaresti kormány beleegyezett abba, hogy a Romániával kötendő kereskedelmi szerződés iránt a tárgyalások megindíthatassanak, s hogy e tárgyalások színhelye Bécs legyen. A megbízottak kinevezése legközelebbre várható.

A képviselőházból.

Budapest március 27. (Az Ellenzék ered. táv.) A képviselőház ma észrevétel nélkül letárgyalta és elfogadta az 1879 évi XIV. törvényekbe foglalt általános postaegyesületi szerződéshez a lissaboni postakongressuson elfogadott pótszerződés becsikelyezéséről szóló törvényjavaslatot továbbá a postai megbízások teljesítésére vonatkozó szolgálatnak szabályozása iránt kötött egyezményről szóló törvényjavaslatot.

Ezután folytatták a törvényhatóságokról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását; — és pedig az 58-ik §-nál, mely a főispán rangjáról és fizetéséről intézkedik.

Goda Béla nem helyesli, hogy a főispán a miniszteri tanácsosok rangosztályába soroztatik; s ennek törlése iránt módosítványt ad be. Mocskó Lajos pártolja Goda módosítványát.

Tisza Kálmán miniszterelnök ellenzi a módosítványt, s kéri a szakasz elfogadását — Thaly Kálmán észrevételeket tesz a miniszterelnök beszédére és csatlakozik a Mocskó nézetéhez.

Justh Gyula utal a rangosztályra vonatkozó intézkedés következtében beálló fizetéselemzésre és költségszaporodásra, ezzel szemben utal az alsóbb tisztviselők esetéi fizetésre, az államháztartás szomorú helyzetére, s kéri a szakasz törlését.

Dárday Sándor előadó és Tisza Kálmán miniszterelnök szövegét, mire a ház többsége a szakaszt változatlanul elfogadja. Következik az 59-ik §. mely a főispánok nyugdíjigényéről intézkedik.

E szakasznál Goda Béla szólalt fel a főispánok nyugdíjaztatása ellen, mert ezt károsnak tartja s az ország pénzügyviszonyai közt a nyugdíjaztatás által emelkedő teher nem engedhető meg. Indítványozza a szakasz kihagyását.

Szederkényi Nándor pártolja a Goda módosítványát, ellenben Tisza miniszterelnök reflektálva a szakasz kihagyása mellett felhozott indokokra, a szakasz fenntartását kéri.

A 60-ik §. észrevétel nélkül elfogadtatik.

A 61-ik §. a főispáni titkárokról intézkedik. E szakasznál Bernáth Dező az új hivatali állás rendezéséért ellen szólalt fel. Felelegesnek tartja, hogy a főispáni titkárról e törvényjavaslat keretében történjék intézkedés. Módosítványt ad be a szakasz törlése iránt.

Dárday Sándor előadó ellenzi a módosítványt.

A ház a szakaszt elfogadja. Horváth Gyula pártolja a szakaszt ajánl, melyben kimondassék, hogy a főispán a titkár az 57-ik §. b pontjában foglalt teendő végzésében nem helyettesítheti.

Tisza miniszterelnök teljesen feleslegesnek tartja az új szakaszt, ellenben Andrássy Gyula pártolja. Tisza újabb rövid megjegyzése után a ház a Horváth által ajánlott új szakaszt nem fogadja el.

A 62-64-ik §§. észrevétel nélkül elfogadtatnak.

A 65-ik §-hoz Fenyvessy Ferenc azt a módosítványt adja be, hogy a főispán a tisztviselőket ne „vizsgálja”, hanem „feigyelemi eljárás” alá vonassa. Mocskó Lajos nem fogadhatja el azt, hogy a főispán az elmozdított tisztviselőt másokkal véglegesen helyettesíthesse.

Indítványozza, hogy a §. új szövegezés végett a bizottsághoz visszautasításuk. E szakaszról még többen szólalnak fel;

Szederkényi az egész §-kihagyását kéri. Tisza miniszterelnök és Dárday előadó a szakasz mellett érvelnek.

A ház többsége a szakaszt elfogadja. Az ülés végén Neményi Ambrus interpellációt intézett a kereskedelmi miniszterhez a román kereskedelmi szerződés tárgyában.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, március 27.

— Az örökös és alapító tagok Joga. Az E. M. M. K. igazgató választmánya f. h. havi rendes ülésében igen jogos és méltányos határozatot hozott, melyet közérdekű voltánál fogva érdekesnek tartunk közölni. Az indítvány, mely szövegint elfogadtatott, így hangzott: „Miután már az eddigi tapasztalatok szerint is a kezdetben kétesnek hagyott kérdések összehasonlítások előidézésé tekintetében mindinkább érezetiek consequentiájukat, a directorium melegen ajánlja, hogy a függő, kétértelmű, homályos kérdések gyöngédségi vagy óvatossági tekintetéből ne halasztassanak a megoldásokat illetőleg egyre tovább. Az elnökség több fontos ügyben bocsátott ki már tisztázó köriratokat, melyek az eddigi vál. határozatokban sarkalltak. Egyike a további controver kérdéseknek az, hogy az oly alapítók, kik aláírtak ugyan 100 frtot, de sem kamatot, sem pedig törlesztésre részletet nem fizettek még be, részt vehetnek-e a vál. üléseken, s az örökös testületek pedig a választmányba mily hosszu ideig képviselhetik magukat ugyanazon egyén által, jobban mondva, válogathatják-e képviselőjüket pl. üléseiről-ülése? Az alapító erkölcsi elkötelezettség révén ugyan évekig gyakorolhatja az egyesületünk szervezete által neki nyújtott fontos jogot, befolyhat döntőleg az egyesület jövőre évekig, s aztán a fizetés idejei 5-ik évből teljesen elszegényedik, vagy megtagadhatja a fizetést, vagy elhalván örökösei vonakodnak eleget tenni; hogy porre vegye az egyesület, ily esetben a a dolgot — azt könnyebb kimeneani, mint megtenni. A testületek pedig ha képvisel-
tési joguk időleg is nincs körülírva, maguktól zavarban lehetnek, hogy mit tegyenek. Ezek alapján röviden szólva, a directorium febr. 24-én tartott üléséből a következő indítványt terjeszti az íg. vál., hogy ülésein csak is azon örökös és alapító tagok vehetnek részt (az előbbieket képviselőik által) kik az aláírt összeg megfelelő évi részleteit a hátralék kamattal együtt lefizették. A közgyűlésen való részvételét bármely fizetési arány sem alterálja. Mondja ki az íg. vál. továbbá, hogy az előbbi értelmében magukat minősítő örökös tagok legalább egy évig egy képviselővel kell, hogy reprezentáltassák magukat. Utóbbi kikötést már csak az is igazolja, hogy a szüntelen változtatás által csak az ügyekkel nem ismerős, nem tájékozott, s így az eszmének kevesebb szolgálatot tehető ügybárárok cserélnek egymást.” Ez indítvány — mint mondók — határozattá lett, s ennek következtében jövőre törvényerővel bírá a mi kis parlamentünkben.

— A városi tisztviselői állásokra kiírt pályázati határidő ma járt le, bár br. Jósika S. főispánnak a tegnapi városi közgyűlésen tett nyilatkozata szerint a határidő nem kizáró terminus s így még újabb folyamodványok is érkezhettek be.

— Halálhíradás. Turban e hó 22-én hunyt el Hadadi Kovács Anna urasszony 82 éves korában. Temetése 24-én volt, nagy részvét mellett. Az elhunytat nagy számú rokonság gyászolja.

— A városi szepítő egyesület holnap (vasárnap) tartja közgyűlését. Fel fogják olvasni a jelentést, mely az egyesület eddig kifejtett működésének eredményét foglalja össze, s abból ki fog tűnni, hogy a nagy lelkesedéssel, de kevés pénzzel alakult egyesület sok mindent bevett a munka programjába, a minek létesíthetése kívánatos jó lett volna a városunk érdekében, ha kivinni lehetett volna. Nagy társasággal a költségek beszerzése körül — megalkotották a tencsintéri parkot. Ezt a parkot mindenki szereti a városban, kellemes változás lön e régi országos sárfűszek helyén, megőrdemelné, hogy az eylet megis tartsa — ha megteremtette. S hogy pedig e megépítő alkotásokat jól fentarthassa s illetőleg bevégezhesse, arra a közönség érdeklődése szükséges, a melybe ajánljuk ezennel ismét az egyesület és közgyűlést is.

— A bányászati tanítói kör ez idei második gyűlést f. hó 25-én Csucsan tartotta meg az áll. iskola helyiségében. A gyűlésen résztvettek egy pár kivételével a vidéki tagok, valamint néhány helybeli gondnoksági tag is. A gyűlés kezdetét egy gyakorlati tanítás előzte meg, mely után Szentgyörgyi Lajos elnöknek általános tetszéssel fogadott megnyitót beszédre következett. A program lefolytatása d. u. 2 órákor ért véget, a mikor a társaság közönségre gyűlt össze. A lakoma vidám hangulatban folyt; helybeliek, mint vidékiek által határos tözstök mondatk. Később a társaság sétakocsikázást tett, s az est boálltával kedélyesen, egy jól töltött délután bonyomással oszlott szét a társaság. Kiemelendő e helyen, hogy a oszmai intelligencia dícséretére való szíves udvariassággal, sőt barátságssal fogadta a vendégmunkásokat, élénken demonstrálván a meleg rokonszenvet, melyet a népművelés és annak bajnokai iránt érez; a mi kétségkívül ószinte örömről szolgált azoknak, kik nem ritkán ignorantiával kénytelenek talákozni, még olyanok részéről is, kiktől

joggal várhatnák meg legalább az egyszerű elismerést! Ha mindenkor és mindenhol oly szeretetreméltó egyetértés, bizalmas társulás és összhangzó, nemes lelkesültség volna a szülők és tanítók között, az bizonyára fokozná a tanítókban a hivatás szeretetét.

— Uj orvosok. Egyetemünkön di-szes közönség jelenlétében ma délbén avaták fel az összes gyógytudományok tudorává Bökkel Béla és Balla Gyula jeles készült-ségű fiatal orvosokat. Bökkel Béla, városunk szülötte, Bökkel Károly polgártársunknak fia, ki dr. Brandt József sebészeti tanár ur klinikájában, mint műtő növendék folytatja további kiképzését. — Tarsa Balla Gy. évek sora óta elváhatlan jó barátja volt, s együtt haladtak s együtt érték el a csezt is, mint két jó testvér. Gratulálunk a két fiatal orvosnak s a szülőknek is kiketilyen derék fiukkal áldott meg az ég.

— Panaszot vettünk több főterila-kostól és uri emberektől a rendőrség ellen. És a panasz valóban méltányos és jogos, mert a legnagyobb fokú indolencia kell hozzá, hogy a rendőrség megtűrje és elnézze azt a szemérmetlen rondaságot, melyet naponta a főkapitányságnak mondhatni szeme láttára a régi katonai fővárda helyén elkö-vetnek, úgy hogy ma-holnap már közel sem lehet menni ahoz a rondaság és szag miatt. Pedig nem kellene mást a világról is tenni, mint meghagyni egy város szolgáknak, hogy a közelben álljon, s akkor bizonyára senki sem hordaná oda a maga szeméjét, gazgát. A főkapitány urat kérjük vegye figyelembe ezt a jogos panaszt.

— A K. A. C. tagjai holnap, vasárnap, róka-vadászatot rendeznek Gyula felé. A róka indul d. u. 2 órákor a tornavivoda épületől. A falca 10 percczel később kö-veti. — A K. A. C. igazgató-választmánya f. év március 30-án, kedden, délután 5 óra-
kor a tanácsház nagytermében gyűlést tart, melyre a választmányi tagok tisztelettel meghívattak. Tárgy: Tagok felvétele iránti ajánlatok tárgyalása. Tagdíj hátralékosok iránt szükséges intézkedések megtétele. Versenyermék vezetése iránti határozat hozatála. Tekintettel a tárgyalandó ügyek fontosságára, kértnek a v. tagok a gyűlésen minél számokban megjeleni. Br. Jósika Lajos, elnök.

— Mészézteli közlöny cím alatt jövő ápril hó 15-étől új lap indul meg az erd. mészésgyártók hivatalos közlönye gyantán. A kizárólag szakkérdésekkel foglalkozó lap egy 5 tagu felügyelő bizottság ellenzése alatt fog állani s a szerkesztést Bodor László igazg. alelnök vállalta el. Megjelenik havonként egyszer, előfizetési ára egész évre csak két forint. Előfizetési pénzek Fodor Gyula egyetli pénztárnokhoz küldendők Kolozsvárra, felsőkeresztvára 1 szám alá, legkésőbb ápril 10-éig.

— Helyreigazítás. Arról a ficsorról ki katonaisztir ruhában akarta megijeszíteni a színházban azt a péket — azt itruk, hogy egyik pajtásának vette fel a ruháját; tudósításunk téves volt, a mennyiben a ruha tulajdonosa ma annak a kijelentésére kért fel bennünket, hogy az illető az ő távollétében valami hazugsággal csalta ki a ruhát lakótársától. Egyuttal határozottan visszautasítja minden barátságot, annál kevés-pajtásági viszonyunk még csak a gyanút is. A ficsór ma beismette ezt akörül-ményt a rendőrkapitányság előtt.

— Tisza Kálmán beszéde plagium. A miniszterelnök legutóbbi nagy beszédjéről, melyet kormányparti lapok annyira falmagasztaltak, az „Arad és Vidéke” azt a kuriosumot írja, hogy az egész plagium. Több évvel ezelőtt ugyanis megírta azt a beszédet egyik aradi lapban egy szolgabíró hosszú cikksoroztatban, s egy ízben Bpestre utaztatban véletlenül egy kupében utazott egy sovány pápaszemmes urral. Mikor kiszállott a szolgabíró, új-szlapjait ott felejtette a kupében. Így jutottak aztán Tisza K. kezébe, ki elkezdte olvasni a cikkekét s fel se tekintett az újságról Bécsig. A szolgabíró urambátyánk most mikor a Tisza beszédjét olvasta — ismert rá a saját cikkeire. Érdekes, kíváltk ha igaz.

— A külvárosi ref. egyházi énekar zárúnpélyére, mely a ref. külsőtem-plomban holnap, vasárnap d. e. 11 órákor fog megtartatni, fölhívjuk az érdeklődők becses figyelmét.

— Éhítusuz így nevezik azt a borzasztó betegséget mely Budapesten most valóságos járványserülék lépett fel, s a szegényebb osztályban dusan szedi áldozatait a gyenge és elégtelen táplálkozás miatt. Bizony szomorú!

— Revolveres nő. Székesfehérváron egy uriasan fölötött nő a pályaudvar-ban leszállva a vonatról berohant az étte-remba s egy ott ülő vasuti tisztet revol-verrel megrohant. A nő kedvese volt a férfinak s így akart kicsikarni pénzt a maga és gyermekei számára. A revolver üres volt.

— Aradon érdekes esküvő lesz közelebből. Egy bpesti fogász a kiállítás-on meglátott egy szép aradi zsidó leányt, után-
na ment, megkérte feleségül. A leány azon-ban nem akart áttérni a lutheránus vallás-ra, a szerelmes fogász tehát Bécsbe ment s ott ő maga lett zsidóvá. Az esküvő hát most meg is lesz a zsidó szertartás szerint.

— Csallád dráma. Berlinben egy jómódú szabónak felesége mig férje a mű-helyben volt méreggel megölte két gyer-mekét s aztán mindegyiknek még a nyakát is elvágta egy nagy késsel, utóljára a saját nyakát is elvágta. A tett okát nem is sejtik.

— 200 foglyot kell elhelyezzer a főváros s ezek számára alkalmas helyiséget keres.

— A kit Jézus küldött. Berlinben a császári palota előtt nagy feltűnést kel-tett egy fiatal ember, a ki minden áron a palotába akart behatolni. Az őt vissza-tartóztató rendőrnek azt mondta, hogy ő apostol és egyenesen Jézus Krisztus küldte a német császárhoz titkos közleményekkel. A szegény örüllet a rendőrségre, majd a kórházba vitték.

— A magyar államválti hiva-talokközlönyösön segélyező egyesü-le 200 frttal lépett be az E. M. K. E. ala-pító tagjai sorába.

— Riadalom volt Bécs egyik szin-házában a tegnapielőtt. Előadás alatt legykik páholyból lángot láttak fellobogni. Nagy nehezen tudták lecsendesíteni a tüzölők a közönséget. A dolog az volt, hogy egy ide-gen uri ember a páholyban elejtett néhány pénzdarabot s egy kis viaszgyertyát gyuj-tott s úgy kereste. A rendőrség megbünteti.

— Megégett a hajón. Triesztből sürgönyzik, hogy egy liverpooli születésű matróz az „Akington” angol hajó pinzehe-lyiségebe lopódzott, hogy titokban bort igyék. Fél ittas állapotban a spirituszos hordó csapját kinyitotta s a spirítusszal a ruháját megnedvesítette. Vigyázatlan mo-zdulata következtében egy égő gyertyától a matróz ruhája lobbot vetett s ettől a földre ömlött spirítusz is meggyuladt. A szeren-csétlen férfi egész teste életveszélyes sebek-kel volt borítva.

— Komikus temetési menet. A mest megindult „Délvidéki nemzetör” ozi-mű verselői hetilap írja a következőket. „Fur-ca jelenésüek voltak szemtanúi mult va-sárnap d. u. a temesvári ut és a kis piaz-lakói. Temetési menetet láthattak halott nésűk. Mi, a kiket épen arra vezetett utunk, már messziről láttunk egy nagy tömeg né-pet a zsidó utcából a temesvári utra ki-nyomolni. Lakadalmas menet! — gndoltuk, mert vig nevetés és kacagás töltötte be az utcát. Midőn közelebb ért a menet, lát-tuk, hogy elől halad egy természetes férfa a halotti keresztel, távolabb ott lengette a szellő az egyleti fekete zászlót — a halotti zenezők körül gyász szalagos fekete ruhás fáklavivók képeztek sorfalat. A hangulat pedig lármás, kedélyes vala szerelett. Kér-dezünk: vajjon miféle menet lehet ez? Egy jó ismerősünk felvilágosított, hogy ez tu-lajdonképpen temetés volna, de hát a halot-tat a vízi utcán viszik, — arra, a merre közelebb a temető, — a tisztességtudók pe-dig az égfőklyákkal, halotti zeneekkel, a szent keresztel, a busan lengő feke-te egyleti zászlóval mennek vala a teme-svári uton.”

— A belga munkászavargások napról-napra komolyabb jelleget öltenek s több gondot okoznak a hatóságoknak. Brüss-zelből írják, hogy tegnap este megtartott szocialista meeting roppant nagy nép-törlongásra adott alkalmat. A meeting-en egy bizonyos Renard elnököl, a fő-szónok a Peuple szerkesztője volt. — Beszért a társadalmi rend megbántásáról, s amá reményének adott kifejezést, hogy az általános szavazási jog azokat teszi elsőkké, kik most utólsók, azért ajánlotta, hogy jun. 13. senki sem hiányozzék. A beszédet zajos-on megtapsolták, közbe belekiáltáltak: Le a ki-rályról, éljen a köztársaság. Miután az ily értelemben szóló reszolucliót elfogadták, a nép a Marsellaislet és a Carmagnolat éne-kelve, elhagyta a meeting s inbelyét. Egy nagyobb csoport, melyet a rendőrség töb-bőször szétugrasztott, minden áron a belső városrészekbe akzrt vonulni s nagy kerülővel csakugyan a királyi palota előtti térre si-került nyomolni. Itt már készen várta a rendőrség a csőcseléket s nagy dulakodás után szét is kergette azt. Öt embert elfog-tak. Most nyugalom van.

— A belga munkászavargások

napról-napra komolyabb jelleget öltenek s több gondot okoznak a hatóságoknak. Brüss-zelből írják, hogy tegnap este megtartott szocialista meeting roppant nagy nép-törlongásra adott alkalmat. A meeting-en egy bizonyos Renard elnököl, a fő-szónok a Peuple szerkesztője volt. — Beszért a társadalmi rend megbántásáról, s amá reményének adott kifejezést, hogy az általános szavazási jog azokat teszi elsőkké, kik most utólsók, azért ajánlotta, hogy jun. 13. senki sem hiányozzék. A beszédet zajos-on megtapsolták, közbe belekiáltáltak: Le a ki-rályról, éljen a köztársaság. Miután az ily értelemben szóló reszolucliót elfogadták, a nép a Marsellaislet és a Carmagnolat éne-kelve, elhagyta a meeting s inbelyét. Egy nagyobb csoport, melyet a rendőrség töb-bőször szétugrasztott, minden áron a belső városrészekbe akzrt vonulni s nagy kerülővel csakugyan a királyi palota előtti térre si-került nyomolni. Itt már készen várta a rendőrség a csőcseléket s nagy dulakodás után szét is kergette azt. Öt embert elfog-tak. Most nyugalom van.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet 135-ik szám.

Kolozsvárt, 1886. márc. 28-án.

Balogh Györgyné urasszony vendégfelléptével.

Várad Miklós a jutalmával.

PIROS BUGYELLÁRIS.

Népszimű 5 felv.

KÖZGAZDASÁG.

— A kolozsvári gazdasági egyesület

első rendes közgyűlést 1886 évi ápril hó 4 én délelőtti 11 órákor tartja meg a városház nagytermében, a következő tárgysorozattal: 1. Előnöki megnyitót. 2. Jelentés a mult évi működésről és tervezet a jövő évi teendők-re nézve. 3. Zárószámadás megvizsgálása és a felmentvény kiadása. 4. A jövő évi költ-ségvetés megállapítása. 5. Választmányi és tagsági indítványok tárgyalása. 6. 3 tagból álló számadás vizsgáló bizottságnak előre leendő megválasztása. Melyre ugy az egy-let tagjait vajamit az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívom. Kolozsvárt, 1886. Már-cius 22-én. Nagy Lajos alelnök.

— Gazdáink figyelmébe. A közelebb vetési évad alkalmából felhívjuk a figyel-met a kolozs-monostori gazd. tanítészettel fenálló vetőmag-vizsgáló állomásra, mely mindennemű vizsgálatot teljesít és pedig gazdák számára ingyen, kereskedők számára csekély díj fizetése mellett.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS

BARTHA MIKLÓS.

HIRDETESEK.

Adorján János

szobafestő és lackirozó,

Kolozsvárt, London-utca 17-ik szám alatt.

Van szerencsém a nagyérdemű helybeli és vidéki közönségnek becses tudomására hozni, hogy mint új kezdő

üzletemet megnyitottam,

és elvállalok minden szakmámba vágó munkát a melyet gyorsan, pontosan és legutányosabb árak mellett

a legujabb minták szerint

teljesítek, itt helyben ugyisintén vidéken is.

A n. é. közönség b. pártogását kéri

Adorján János
szobafestő és lackirozó.

MERCUR

kiadóhivatalának
bank- és váltó-
üzlete

POLITZER S.
BUDAPEST

Dorottya-u. cz. 12.

A „MERCUR” lap elő-
fizetési ára egy évre
bérmentes be-
küldéssel együtt 2 ft.

Az előfizetés bármelyik
napon történhet.

KINCSEM

SORSJEGYEK

drbja 1 ft, 11 drb csak 10 ft.

1. főnyer. 50,000 ft.

2. főnyeremény 10,000 forint.

3. főnyeremény 5,000 forint.

Összesen 4788 nyeremény, mely 20 %-nyi
levonással készpénzben fizetettik ki.

Huzás 1886, április hó 24-én.

LIPPMANN KARLSBADI PEZSGŐ-PÓR

A karlsbadi ásványvizek-
ből nyert forrás-termének
segítségével készíttve, te-
hát ezek minden hatályos
anyagát tartalmaznak és
minden gyógyító tulajdo-
nat különös érvényre jut-
tatják.

Kellemes,
olcsó, kényelmes,
Egészséges,
tehát
adit!

Étvágyat gerjeszt	Használata kellemes.
Emésztést előmozdít	GYOMORBAJBAN szenvedőknek VADE-MECUMA
	Hatása biztos.
Földimulhatlan hashajtó szer	

Kivételes gyors és biztos hatással.

minden csikarólag működő hajtószert, pillula stb. fölött előnyben részesítendő. Orvosilag
ajánlja gyomor-, bél-, máj-, vese-, és hólyagbajoknál.
Emésztés gyengeség vagy megzavart emésztésnél, étvágyhiány, áló életmód által,
előidézett gyomor- s bél-atonia, nyálkásodás és éves utáni rosszullét, kellemetlen
felbőgés, felfúvódás, gyomorhív. gyomor-fájdalom. — nyomás vagy görcs, vértódlás
fűfűs, szédülés migraine vérekedés, aranyér, rendetlen székelés és makacs szé-
rekedéseknél. Approbált szer kövérség ellen. Valódi csak akkor, ha minden adagon
védjegy, LIPPMANN kezevonása látható.

Kapható eredeti dobozoként 12 pár 2 f. 5 kr. egyes párok 20 kr.-jával, minden bel-
és külföldi gyógyszerárban 2 ft 5 kr beküldése mellett egy ereoeti doboz bérment
ve küldetik. 1 doboznál kevesebb nem küldetik.

Központi szétküldés: LIPPMANN gyógyszerárba Karlsbadban.

Főletét Magyarország részére:

Török József ur gyógyszerárba Budapesten.

Raktár Kolozsvárt: Gundhardt ur gyógyszerárban

145 (2-10)

RUHASZÖVET

csak tartós gyapjuból középtermű férfi számára

3-10 méter, 4 ft 90 jó gyapjaból
egy rend: 8 ft — jobb gyapjaból
rubának: 12 ft — finomabb gyapja
rubának: 12 ft 40 egés finom gyapja

nadrágok, női felsők, kabátok, és esőköpenyek. Tuffl, Loden, Commis, Kamgarn
Cheviot, Triko Női- és Billard szövetek, Perürten, Dosing stb.

Stikarofszky János

GYÁRI RAKTÁRA BRÜNNBEN.
ALAPITTATOTT 1868.

Minták ingyen. Mintalapok szabó mesterek számára nem bér-
mentve. Utánvételek 10 frton felül bérmentve. Állandó szövetrak-
táron van több mint 150,000 ezer o é ft s tudnivaló, hogy nagy üzletem mellett
sok reszli van 1-5 méterig, s kénytelen vagyok ezeket nagyon olcsó árban elár-
sítani, okos ember belátja, hogy ily kis maradékokból nem lehet mintát küldeni, mint-
hogy néhány 100 méter megrendelésnél ezekből semmi sem marad, s ezért az, ha valaki
reszlit hirdet, valódi szelhamosság s ily esetekben egész szövetdarabokból történik
az elárúsítás s a szándék nagyon kéri.

RESZLIK, melyek nem tetsznek bessenlítottnek vagy visszaváltatnak.

LEVELEZÜNK: Magyarul, franciául, olaszul, lengyelül, csehül,
és németül. 146 (4-24)

Fekete és színes Ternók.

A LEGUJABB és LEGDIVATOSABB
TAVASZI

TRIKOT DEREKAK

nagy mennyiségben megérkeztek,
darabja csak 2 ft 80 kr.

Breken kívül a legujabb

TAVASZIFELÖLTÖK,
Jaquettek, Mantelettek és Porköpenyek is a legszebb vá-
lasztékban megjöttek.

Ugyisintén

Tavaszi női ruha kelmékből
naponként új szállítmány.

Női ruhák készítését a legdivatosabban kiállítva
felelősség mellett a legutányosabb árban elvállalom

MESKO L.

női divatesarnok Kolozsvárt, főter 19.

136. (2-*)

Legujabb rüschek és gombok!

Arany ezüst óra lánczok.

BABOS SÁNDOR

18 (24-50)

órák Kolozsvárt.

Ajánlja már 25 év óta fennálló s
jó hírnévnek örvendő, dusan felszerelt
óra nagy raktárát

látszerészeti műszerelt,

tetemesen leszállított árak mellett.

Különösen ajánlom a most kül-
földön tett utazásom alkalmakor kész-
pénzzel jutányos áron vásárolt valódi
genfi arany, ezüst férfi és női óráimat.

Azonkívül ajánlom egy külföldi
hírneves gyárból való minden nemű
látszerészeti eszközeimet.

Mindenemű óra és látszerészeti
eszközök pontos és szolid javításait el-
vállalom a legutányosabb árért.

Minden eladott és javított óráért
két évi kezességet vállalom.

Vidéki megrendelések gyorsan és pon-
tosan eszközöltetnek.

Egy jó házból való ifjo kedvező fölité-
letek mellett tanoncznak felvétetik.

Két évi jótállás.

Gyári raktár női Jaquettekből.

BETEGH PÉTER

legnagyobb női-pipere raktára

KOLOZSVÁRT FÖTÉR.

Hölgyeknek fontos!!

Van szerencsém a n. é. hölgy közönség becses tudomá-
sa hozni, hogy a legutolsó divat

TAVASZI

eső- és porköpenyegek, jaquettek
mantelettek.

POSZTÓ és CSIPKEDISZITETT
KALAPOK.

LEGYEZŐK és NAPERNYŐK,

dus választékban megérkeztek és feltűnő olcsó árban
kaphatók.

NAGY VÁLASZTÉK

kalapformák és hozzátartozó díszek, minden fajta és
színű csipkék, szalagok és virágok, rüschek, gallérok
és kézelők és még számtalan más legujabb női-pipere
tárgyakból.

Legfinomabb fajta rövid és hosszú pírker kesztyű.

Legjobb minőségű batist és len himzések.

Legjobb szabásu fehér és színes miederek.

Kalapok díszítését és formálását el-
vállalom.

Midőn a n. é. közönség szíves pártogását kérem, biztosítom
a legpontosabb és legutányosabb szolgálatról.

Teljes tisztelettel

BETEGH PÉTER.

126. (5-*)

Gvári raktár női Mantillettekből.

Huzás már jövő Hóban

Kincsem 1 sorsjegy 10
Sorsjegy 1 csak 10

Főnyeremény készpénzben

50.000 ft

10.000 ft, 5000 ft 20% lev. || 4788 pénznyeremény

A magyar lovar-egylet sorsjegy-irodája: Budapest, vaczi-utca 6. sz.

A gazdaközönség figyelmébe!

Ajánlom az ujonnan érkezett

erfurti vetemény és párizsi virágmagvaimat,

valamint minden

GAZDASÁGI MAGOK,

u. m. különféle franczia, olasz és magyar luczernák,
stýriai és földi lóherék, Angliából hozott perje fűmagvak.

Francia és olasz perje fűmag.

VALÓDI OBERNDORFI RÉPAMAG

stb, stb. a legutányosabb árak mellett.

Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek, kívánatra ter-
jedelmes árjegyzékem ingyen és bérmentve küldetik —

kiváló tisztelettel

TAUFFER FERENCZ UTÓDA,

Kolozsvárt, bel-közép utca.

A gazdaközönség figyelmébe!